

ПРЕГЛЕД ЧАСОПИСА

THE AMERICAN JOURNAL OF COMPARATIVE LAW, Ann Arbor, Vol. 3, No. 4, Autumn 1954. — Victor C. Folsom: Chattel Mortgages and Substitutes Therefor in Latin America. — Rudolf B. Schlesinger: Teaching Comparative Law: The Reaction of the Customer. — A. H. Robertson: Different Approaches to European Unity. — T. B. Smith: English Influences on the Law of Scotland. — Paolo Contini: The United Nations Draft Conventions on Maintenance Claims. — F. H. Newark: Judicial Review of Confiscatory Legislation under the Northern Ireland Constitution. — Fredrik Neumeyer: Cartel and Monopoly Control Legislation in Sweden.

ARCHIV DES FÖLKERRECHTS, Tübingen, 4. Band, 4. Heft, Oktober 1954. — Arthur Nussbaum: Staatsverträge im Bereich des Schiedsgerichtswesens als Prüfstein internationaler Privatrechtsreglung. — Josef L. Kunz: Die koreanische Kriegsgefangenenfrage. — Fritz Münch: Tätigkeit der Vereinten Nationen in völkerrechtlichen Fragen. — H. A. Schwarz-Liebermann von Wahlendorf: Die Europäische Gemeinschaft. — Otto Haintz: Der Nordische Rat. — Kurt Steinberg: Die Staatsangehörigkeitsfrage in Südwestafrika seit dem Versailler Vertrag.

BULLETIN INTERNATIONAL DES SCIENCES SOCIALES (UNESCO), Paris, vol. VI, No. 4, 1954. — Claude Lévy-Strauss: Les mathématiques de l'homme. — Bruno de Finetti: La probabilité et les sciences sociales. — Colin Cherry: La mathématique des communications sociales. — Léon Festinger: L'application des mathématiques à l'expérimentation contrôlée en sociologie. — Arnold Trustin et Richard C. Borton, Jr.: Le rôle des mathématiques en matière de prévision et de stabilisation économiques. — Gerhard Tintner: L'emploi des méthodes mathématiques en économétrie et en statistique économiques. — P. Thionet: Les méthodes mathématiques dans les sondages d'opinion publique.

CALIFORNIA LAW REVIEW Berkley, Vol. 42, No. 4, October 1954 — Stefan A. Riesenfeld: Contemporary Trends in Compensation for Industrial Accidents Here and Abroad. — David D. Ring: Bulk Sales Problems in California. — Robert Kratovil-Frank J. Harrison Jr.: Eminent Domain — Policy and Concept. — W. Noel Keyes: Toward a Single Law Governing the International Sale of Goods.

No. 5, December 1954. — W. H. Parker: Surveillance by Wiretap or Dictograph: Threat or Protection? — Leon R. Yankwich: The Impact of the Federal Rules of Civil Procedure on Bankruptcy. — Ralph N. Kleps: The Revision and Codification of California Statutes 1849—1953. — Jay L. Shavelson: Survival of Tort Actions in the Conflict of Laws: A New Direction?

THE ECONOMIC JOURNAL, London, Vol. LXIV, No 255 September 1954. — E. A. G. Robinson: The Changing Structure of the British Economy. Чланак претставља један економско-историски преглед неколиких основних показатеља који су карактеристични за одређивање структуре једне привреде: расподеле радног становништва по привредним областима (односно структуре запослености); односа увоза и извоза; и шеме потрошње. Динамички развој британске привреде схваћен је као непрекидно прилагођавање но-

вонасталим ситуацијама на светским тржиштима, као и прилагођавање непрекидном техничком прогресу. Посматрајући британску историју, аутор сматра да је традиционална структура, заснована на високој специјализацији у прерађивачкој индустрији с једне стране а на увозу сировина и хране с друге стране, доживела свој пуни развој почетком XX века (до 1913). Кроз цео тај период који је трајао око 80 година, маказе цена између индустријске робе и сировина и хране обезбеђивале су знатне зараде британској привреди. У периоду између два рата међутим јавиле су се већ снаге које су захтевале да се структура британске привреде мења. Ту у првом реду треба истаћи све већу конкуренцију од стране неких индустријских земаља. Отуда је дошло до преоријентисања са текстилних на металне индустрије. Међутим, још увек велики распон између цена хране и цена индустријске робе није форсирао пољопривреду у Енглеској. Али рат и послератно снижење маказа цена истакли су застарелост извесних облика британске привреде. Стога аутор сматра да је привредни конзервативизам пре штетан него користан и да треба поставити питање измене структуре средстава, квалификације радне снаге, као и географске и индустријске расподеле радног становништва. — H. G. Johnson: *Increasing Productivity, Income — Price Trends and the Trade Balance*. Још један допринос расветљавању проблема о хроничним тешкоћама и сталним неуравнотеженостима платних биланса неамеричког света, познатим под именом „оскудице долара“. Расправа је концентрисана око теорије неких економиста који су оскудицу долара објашњавали већом продуктивношћу америчке привреде. Ова у последње време, популарна теорија има две варијанте. По првој, писци сматрају да повећана продуктивност обара цене америчкој роби тако да остали свет мора да спроводи или девалвацију или дефлацију. Према томе, овде је проблем постављен са монетарне тачке гледишта. По другој варијанти, амерички технички прогрес (= повећана продуктивност) нарочито фаворизира производњу оне робе коју САД увозе, тако да овај прогрес претставља реални губитак за остали свет. Писац оставља ову другу варијанту по страни и бави се једино првом, монетарном. Циљ му је да теоретски докаже да продуктивност, ако се узме изоловано од осталих привредних елемената, не делује једноставно на смањење увоза, него и обротно, у правцу повећања увоза. — C. A. Blyth: *The American 1948—1949 Recession*. Користећи велики статистички материјал, писац жели да табелама докаже да је најважнији узрок познатом попуштању коњунктуре у САД 1948/49 лежао у знатном смањењу инвестиција у непокретна добра (почетком 1948). Истичући ову интерпретацију, писац у основи потврђује Кејнзову идеју да најважније антициклично средство лежи у повећању инвестиционе делатности. Овим се писац супротставља неким другим објашњењима наведеног америчког опадања коњунктуре, која су као узроке истичала: смањење укупне потрошње, политику монетарне рестрикције и нагло смањење извоза робе. — J. R. N. Stone: *Linear Expenditure System and Demand Analysis: An Application to the Pattern of British Demand*. Користећи статистички материјал о структури личне потрошње у Великој Британији у периоду између два рата, аутор је врло суптилним статистичким, квантитативним анализама и операцијама покушао да пронађе законе тенденција кретања појединих група артикала које улазе у индивидуалну потрошњу. Пошто је законе квантитативно изразио, било му је могуће извршити прорачуне и за претходни период, односно за 1900. Шема коју је добио на тај начин врло мало се разликовала од стварног стања ствари у 1900. Окуражен так-

вим успехом, аутор је извршио прорачун и за 1952, желећи да прикаже ону структуру потрошње која би се формирала под „нормалним“ условима, кад не би било државне интервенције на том пољу. Поредећи тако добијену структуру са стварном забележеном структуром те године, добио је извесна отступања која се могу овако сумирати: потрошач би желео да потроши више меса, млечних производа и масти, као и покућства, горива, електричне енергије, уређаје за кухињу, намештаја итд. него што то може у данашњим приликама, а зато би био спреман да се одрекне доброг дела издатака који данас чини на алкохол и дуван (и на неке артикле из групе „разни издаци“). Циљ овакве анализе је да пружи основу и оквир за евентуална прилагођавања слободнијим тржишним ситуацијама која се очекују у Великој Британији. — D. Ellsberg: *Classic and Current Notions of „Measurable Utility“*. Теоријама које оперишу са појмом „корисности“ критика најчешће замера немогућност објективног мерења корисности, јер је она један психолошки и више индивидуални појам. Мерење корисности према томе претстављало је и претставља велики проблем за економске теоретичаре, и њиме су се бавили у своје време још Цивонс и Маршал. Чланак има за циљ да унесе више светлости у различите начине третирања овога проблема код старијих и новијих (фон Нојмана и Моргенштерна) писаца. Расправа је из области теорије тржишта и односи се углавном на спекулативна тржишта код којих појам корисности може да буде више индивидуално психолошки обојен. Фон Нојман и Моргенштерн су познати по томе што су разрадили теорију „коцкања“ — спекулације.

Предраг Михаиловић

ENCOUNTER, London, vol. IV, No. 1, January 1955. — T. R. Fyvel: *The Purposive Society*. — Raymond Aron: *Nations and Ideologies*. — George Woodcock: *Life in San Agustín (Mexico)*.

No. 2, February 1955. — Christopher Hollis: *Can Parliament Survive?* — Alfred Cobban: *Cruelty as a Political Problem*. — Maurice Cranston — J. W. N. Watkins: *Of Human Freedom — A Discussion*.

No. 3, March 1955. — Andrzej Panufnik: *Composers and Commissioners*. — Michael Polanyi: *On Liberalism and Liberty*. — Clinton Rossiter: *The Anatomy of American Conservatism*. — Marjorie Grene: *David Hume*.

FEDERATION, Paris. No. 120—121, Janvier-Février 1955. — Bertrand de Jouvenel: *De l'autorité*. — Alexandre Marc: *Crise de conscience européenne*. — Le débat à propos du livre de Robert Aron „Histoire de Vichy”.

No. 122, Mars 1955. — Situation de la Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier: Jean Lecerf: *Le marché commun a deux ans*. — Jean-François Gravier: *Europe des Six, accident ou réalité?* — Bertrand de Jouvenel: *A Luxembourg: Naissance d'une Fédération*. — Henri Brugmans: *Pour un civisme européen*. — Jacques Bassot: *Des pourparlers franco-tunisins à L'Union fédérale française*. — Jacques Tessier: *Fédéralisme et problème social*. — Emile Roche: *La question sociale et le néo-libéralisme*.

INDIA QUARTERLY (A Journal of International Affairs), New Delhi, Vol. X, No. 4, October-December 1954. — Ton That Thien: *The Influence of Indo-China on the Evolution of the French Union*. — Justus M. van der Kroef: *Communism and Islam in Indonesia—A Western View*. — „Humdard”: *The Indonesian Scene—A Indian View*. — V. K. K. V. Rao: *The Rise and Fall of Western Dominion in Asia*. —

M. Ladd Thomas: *Personalized Politics: Filipino Style*. — K. R. Narayanan: *Freedom in Modern Society*.

MEMOIRES DE LA SOCIETE ROYALE DU CANADA — TRANSACTIONS OF THE ROYAL SOCIETY OF CANADA (Section I en français, Section II in English), Toronto, 3e série, tome XLVIII, séance de Juin 1954. — Gabrielle Roy: *Souvenirs de Manitoba*. — Donatien Frémont: *Les Etablissements français à l'ouest du lac Supérieur: esquisse de géographie humaine*. — Gustave Lanctôt: *Aperçu des premiers peuplements de l'Ouest*. — Arthur Saint-Pierre: *Léon Gérin, un disciple canadien de Frédéric Le Play*. — S. D. Clark: *The Frontier and Democratic Theory*. — William J. Rose: *The Duchy of Teschen as „Zwischenland“*. — C. B. Sissons: *The Rights of Minorities in a Democracy*. — George F. G. Stanley: *French Settlement West of Lake Superior*.

MONDE NOUVEAU, Paris, 10e année, No. 85, Janvier 1955. — André Philipp: *La place de l'Europe dans le commerce international*. — Alain Griotteray-Brayance: *Le parti communiste en 1955*. — Jacques Mallet: *Les accords de Paris*.

No. 86, Février 1955. — Georges Bidault: *L'Ouest et l'Est*. — Lucien Bodard: *Souvenirs des temps de l'horreur*. — Jacques Mallet: *En un combat douteux*. — Daniel Pépy: *Vers un pool européen des armements?* — Alain Griotteray-Brayance: *Autocritique*. — Aux origines de l'amitié fraco-turque: Jacques-Louis Capron: *L'Occident au début du XVIe siècle*. — André Blum: *Le Très Chrétien au Magnifique*.

No. 87 Mars 1955. — Поред осталог, три чланка о Алжиру: Iba-Zizen: *L'élite autochtone*. — Jean Servier: *Les trois visages de la révolution*. — Georges Rotvand: *L'Algérie sans lunettes*.

DER NEUE BUND (Monatsschrift für freheitlichen Sozialismus), Zürich, 21. Jahrgang, No. 1, Januar 1955. — Wolfgang Abendroth: *Die Träger des Widerstandes gegen das Dritte Reich in Deutschland*.

No. 2, Februar 1955. — Wolfgang Abendroth: *Muss Deutschland wieder aufrüsten?* — Eugen Steinemann: *Von der „Entrechtung der Hausbesitzer“ und dem „Versagen der Baugenossenschaften“*. — François Bondy: *Umsturz in Ost und West*. — Max Weber: *Schweizerische Wirtschaftsprobleme*.

NOUVELLE REVUE DE L'ECONOMIE CONTEMPORAINE, Paris, An XIV, No. 61, Janvier 1955. — Maurice Allais: *Puissance et dangers de l'utilisation de l'outil mathématique en Economique*. — Jean Dayre: *Considérations nouvelles sur l'imperfection de la concurrence envisagée dans ses relations avec le gaspillage et le chômage*. — J. Correard: *Le revenu national de la France métropolitaine*. — Pierre Hamp: *La timidité de la sauvegarde*.

POLITICAL SCIENCE (School of Political Science and Public Administration — Victoria University College), Wellington, Vol. 6, No. 2, September 1954. — R. N. Kelson: *The New Zealand National Party*. — Willis Airey: *André Siegfried's „Democracy in New Zealand“ — Fifty Years After*. — Peter Campbell: *The Historical Element in Contemporary French Politics*. — R. H. Brookes: *The Editions of Lenin's „Sochinenia“*.

POLITIQUE ETRANGERE, Paris, 20e année, No. 1, Janvier-Février 1955. — Roger Lévy: *Robert Montagne*. — Suzanne Bastid: *Les conditions juridiques de la „coexistence“*. — J. Djerdja: *La Yougoslavie et les nouveaux Etats asiatiques*. — Robert Neumann: *Les consé-*

quences sur la politique extérieure des Etats-Unis de certains aspects de la vie politique intérieure du pays. — Jacques Kayser: La presse de province en France et l'évolution de la situation internationale. — Gilbert Etienne: Problèmes économiques et démographiques de l'Inde. — B. Apremont: Les récents développements de la politique agricole de l'U. R. S. S. — Roger Lévy: Le Japon entre les Etats-Unis et la Chine. — Charles Robequain: Difficultés économiques dans l'Asie du Sud-Est.

POLITICA Y ESPERITU, Santiago de Chile, ano XI, 1955. — Пет-наестодневни часопис за политичка питања у земљи и иностранству.

PREUVES, Paris, cinquième année, No. 47, Janvier 1955. — André Philip: L'avenir de l'idée européenne. — Alfred Frisch: Entrée en scène de la technocratie. — Woodrow Wyatt: Churchill au Parlement.

No. 48, Février 1955. — F. B.: Vivre ensemble ou vivre à côté? — Thierry Maulnier: Le raisonnable par les chemins de l'absurde. — Sidney Hook: Sécurité et liberté aux Etats-Unis. — Pierre Bonuzzi: Sécurité et liberté en Italie.

QUADERNI DI SOCIOLOGIA, Torino, No. 15, Inverno 1955. — F. Ferrarotti: Primi elementi per una teoria del movimento operaio. — G. Vincell: Studio sul comune di Montorio nei Frentani. — S. S. Acquaviva: Sociologia pura e marxismo.

THE REVIEW OF POLITICS (Published quarterly by the University of Notre Dame, Indiana), Vol. 17, No. 1, January 1955. — Thomas T. McAvoy: Waldemar Gurian. — Waldemar Gurian: The Catholic Publicist. — Frank O' Malley: Gurian at Notre Dame. — John U. Nef: The Significance of „The Review of Politics”. — Hannah Arendt: The Personality of W. Gurian. — Jacques Maritain: A Faithful Friend. — Philip E. Mosely: W. Gurian and Russian Studies in America. — M. A. Fitzsimons: „Die Deutschen Briefe”: Gurian and the German Crisis. — Hans Kohn: W. Gurian: Witness of the Twentieth Century. — Franz Schnabel: Modern Technique in Historical Development. — E. Raymond Platig: The „New Look” Raises Old Problems.

REVISTA DA FACULDADE DE DIREITO (Universidade de Sao Paulo), vol. XLVIII, 1953. — Waldemar Ferreira: A personalidade jurídica das sociedades mercantis no direito brasileiro. — Lino de Moraes Leme: As transformações dos contratos. — A. F. Cesarino Junior: Autonomia financeira dos municípios-Inconstitucionalidade do crt. 31 da Lei Orgânica dos Municípios. — Miguel Reale: Direito e Teoria do Estado. — Alexandre Augusto de Castro Correia: Estudos de filosofia do direito latino-americano nos Estados Unidos.

REVISTA DE LA FACULTAD DE DERECHO Y CIENCIAS SOCIALES, Montevideo, ano V, No. 1, Enero-Marzo de 1954. — B. Villegas Basavilbaso: El Poder Ejecutivo. — C. G. von Waechter: Sobre la colisión entre las leyes de derecho de varios estados. — A. L. Ciasullo: El hombre y la comunidad internacional.

No. 2, Abril-Junio de 1954. — E. J. Couture: Concepto, sistemas y tendencias del derecho procesal civil. — Q. Alfonsin: Nota sobre las nuevas tendencias del derecho privado interacional. — A. L. Ciasullo: El hombre y la comunidad internacional. — J. Gamarra: El pacto comisorio en el contrato de compraventa.

REVUE DE DROIT INTERNATIONAL ET DE DROIT COM-PARE (Institut belge de Droit comparé), Bruxelles, 31e année, No. 4,

1954. — Цео овај број посвећен је прегледу новијег беглиског и страног законодавства.

REVUE DU DROIT PUBLIC ET DE LA SCIENCE POLITIQUE EN FRANCE ET A L'ÉTRANGER, Paris, No. 3, Juillet—Septembre 1954. — André Gervais: *Le régime juridique des offres de concours*. Пошто правни режим конкурса није уопште регулисан законским текстом, а поред тога ни наука није темељније обрађивала то питање, писац сматра да се може створити претстава о том режиму и његовим принципима у Француској на основу анализе обилне судске праксе у решавању спорова насталих поводом тога. У првом делу чланка аутор разматра услове важења и последице објављивања конкурса, а у другом, опширнијем делу расправља о формирању, условима важења, последицама, врстама и главним обележјима тзв. конкурсних уговора (contrats d'offre de concours). — François Grazier: *De quelques perspectives ouvertes par la récente réforme du contentieux administratif*. У вези са реформом установе управног спора у Француској 1 јануара 1954 којом су установљени посебни управни судови и унете извесне модификације у поступак вођења таквог спора, писац истиче неке основне моменте од којих ће зависити пун успех предузетих мера. — У рубрици „Европска хроника“: Fernand-Charles Jeantet: *Les intérêts privés devant la Cour de la justice de la Communauté européenne du charbon et de l'acier*. Прилично опширно су обрађена питања о карактеру судске власти и процедуралним гаранцијама којим се обезбеђује заштита интереса приватних странака пред Судом правде Европске заједнице за угља и челик. — У рубрици „Инострана уставна хроника“: John B. Whittin: *L'amendement Bricker*. На релативно малом простору писац је дао пластичан приказ правног и политичког значаја амандмана сенатора Брикера, који је изазвао велику дебату у америчкој јавности. Тим амандманом предложене су измене одредаба америчког устава које говоре о закључењу међународних уговора. Циљ предложених измена јесте знатно проширење надлежности Конгреса како путем преузимања неких компетенција које је досада имао Претседник САД тако и саучествовањем у вршењу оних прерогатива које су биле искључиво у рукама Сената. — У рубрици „Француска уставна хроника“: Paul Louis-Lucas: *Les pouvoirs propres des Commissions des Finances*. У овом чланку исцрпно је приказан развој и делатност Комисије за финансије у француској Народној скупштини. — У рубрици „Разно“: Charles Eisenmann: *Une nouvelle conception du droit subjectif*. Писац излаже и критикује концепције о субјективном праву, које су формулисане у најновијој књизи Дабена „Субјективно право“. — Marsel Waline: *L'unité et l'originalité de la période 1814—1848 dans notre histoire constitutionnelle*. Аутор излаже своје гледиште о специфичности развојка и главним карактеристикама друштвено-политичког уређења Француске у назначеном периоду и истовремено критикује гледишта изнета у књизи П. Бастида „Политичке установе Француске парламентарне монархије 1814—1848“. — У обимној рубрици прегледа праксе, поред осталог објављено је: Jean de Soto: *Responsabilité de la puissance publique. Conseil d'Etat (octobre 1953 — mars 1954)*.

No. 4, Octobre-Décembre 1954. — Jean L'Huillier: *Défense du positivisme juridique*. У Француској се и данас снажно испољава традиционално неповерење према позитивистичком схватању права те је и број доследних позитивиста релативно мали. Писац овог чланка је присталица правног позитивизма и зато брани и образлаже основне позитивистичке поставке. Он сматра да природноправна школа греша кад тражи основу важења позитивног права у неком систему виших принципа, такође и Дигијева социолошка школа отступа од правне тачке гледишта кад тражи основ важења позитивног права у друштвеној солидарности и неком „објективном друштвеном пра-

ву“. Уобичајене приговоре противника позитивизма који тврде да се недовољност и непотпуност позитивног права огледа нарочито на подручју судске праксе и међународних односа, аутор одбацује доказујући да су правила судске праксе исте практичне вредности као и законски прописи, а међународни правни обичаји су резултат понављања одређених прецедената и израз су воље држава а не неко наметнуто „објективно право“. — *Roger Bonnaud-Delamare: Observations sur les décrets de déconcentration*. Писац укратко разматра с правног гледишта декрет од 26 септембра 1953 којим су унете извесне измене у положају и надлежности префеката, а поводом кога су се појавили неки протести синдикалних организација и појединаца. — *F. Hirt: Du droit de la force publique*. Аутор јасно и прегледно анализира проблем правног карактера и места оружаних органа (војска, полиција и жандармерија) у Француској како с гледишта историског развоја од 1789, тако и с гледишта савременог стања. Оружане снаге су један од битних атрибута државе, оне су израз њеног суверенитета а не еманација суверенитета народа. Оне су намењене остварењу права да је и домен њихове интервенције веома широк и разноврсан, али увек има одређене и правно регулисане границе. — У рубрици „Европска хроника“: *André Rossignol: Les finances de la C. E. C. A. et le développement financier des institutions européennes*. У чланку су приказане финансије Европске заједнице за угај и челик. — У рубрици „Страна административна хроника“: *L. - A. Wautier: La participation des entreprises privées à l'action administrative en Belgique*. У првом делу ове опширне расправе писац укратко указује на опште карактеристике административног уговора у вези с позитивним прописима Белгије. Констатујући да је развој државних делатности изазвао потребу за повезивањем истих с делатношћу приватних установа, аутор анализира три врсте уговора. — У рубрици прегледа праксе, поред осталог објављено је: *J. de Soto: La jurisprudence du Conseil d'Etat en matière de recours pour excès de pouvoir* (1 avril 1954 — 31 octobre 1954).

С. Врачар

REVUE D'ECONOMIE POLITIQUE, Paris, 64e année, No. 5, Juillet-Octobre 1954. — *La France économique en 1953*. Као и сваке године једна велика свеска овог часописа приказује, скоро по истом обрасцу, социјалне и економске проблеме Француске у претходној години. У овом броју, поред најважнијих проблема економике Француске у 1953, појавио се први пут после рата један чланак посвећен питању француске коњунктуре у светској коњунктури чији је писац познати француски економиста Андре Пиатие. Пред сам рат у овом се часопису већ приступило истраживањима те врсте. Сада пак не само што писац ове студије продужава једну традицију, него чини покушаје да, путем међународних упоређења и пружањем прегледа светске привреде, истакне значај савременог економског циклуса и да одреди место које у њему заузима Француска.

No. 7, Novembre-Décembre 1954. — *D. J. Delivannis: Les buts de la politique monétaire depuis la suspension de l'étalon-or*. Циљеве монетарне политике писац проучава у периоду од 1936 до данас. Све до раздобља од 1931 до 1936 укидање златног важења сматрано је као мера привременога карактера. Међутим, по пишчевом мишљењу, отада је она постала дефинитивна. Уколико постоји веровање да се у извесним случајевима враћало златно важење, несумњиво је да је потпун раскид наступио са класичним схватањем. У првом периоду, од 1936 до 1939, монетарна политика тежила је постепеној стабилизацији, затим извесном скоку цена; у исто време нови при-

вредни полет требало је да допринесе смањењу броја незапослених, и у томе смеру разне су мере биле предузете. На занимљив начин је истакнуто да се од тога момента није више придавала капитална важност скоро потпуној стабилности девизних курсева у оквиру златних тачака уласка и изласка. Поједине земље имале су у виду релативну стабилност према злату, док су друге покушавале да одрже релативну стабилност према фунти стерлинга. Откако је укинута златно важење и у многим земљама уведена девизна контрола, монетарна политика се није могла више задовољити општом равнотежом платног биланса. — За време рата једна од смерница монетарне политике била је да се не повећава каматна стопа. Сем тога требало је обезбедити свакоме који је узео учешћа у ратном напору куповну моћ која му је била потребна. Постизавање ових циљева није ишло у прилог одржавању стабилизације новчане јединице, притом и тај се задатак морао остварити, углавном помоћу мера које нису саставни део монетарне политике. Најзад девизна контрола и узајамна помоћ међу савезницима омогућили су да стабилност девизних курсева одговара куповној моћи новчане јединице. — Одмах после 1945 монетарна политика продужена је неко време у истом правцу као и у доба рата. Убрзо се вратило на међународну монетарну сарадњу између појединих група држава, што не значи да је оживело стање које је владало пре 1914. Бојазан од повећања незапослености много је имала утицаја на монетарну политику послератног периода. Смањење куповне моћи новчане јединице мање је задавало бриге од повећања државног дуга или од привредне депресије. Тек су се доцније испојиле злокобне реперкусије такве политике. Поред смањења куповне моћи новчане јединице писац набраја читав низ осталих последица. Почетком 1951 у САД и крајем исте године у Великој Британији увидела се опасност од ових развојних тенденција. Напуштена је пракса одржавања каматне стопе на ниском ступњу и поново је заведена есконтна стопа по класичној формули. Спроведене су такође многе друге мере, али девалвација се није могла избећи; једино се тим путем могла успоставити равнотежа платног биланса и изједначити куповна моћ новчане јединице и девизних курсева. Враћање на златно важење није се више узимало у обзир. — *Daniel Villy: L'économie de marché devant la pensée catholique.* Писац полази од чињенице да скоро сви католици без разлике како теолози тако и економисти, одбацују економски либерализам и своју доктрину прилагођавају корпоратизму, лабуризму, па чак и Марксовом комунизму. Међутим у данашњици спажамо ову противречност да католичке странке које су дошле до изражаја у појединим земљама, спроводе економску политику у духу крајњег либерализма. Једини изузетак представљају католици Француске који не усвајају либерални правац. Писац се мало дуже задржао на теолошким проблемима и многа његова објашњења о антилибералном ставу католика проткана су поред теолошких, етичким и филозофским опажањима. Уствари добија се утисак да се у доктринарним концепцијама католика не придаје довољно важности конкретним чињеницама. Једном суптилном формулацијом писац је нарочито нагласио да у свим чињеницама из којих проистиче антилиберализам католика треба истраживати утицај историског фактора, да бисмо могли открити теориска разилажења. Једном кад је изложио због чега су савремени католици одбацили либерализам, он покушава да открије између економске либералне мисли и католичке традиције паралелизам, аналогije, афинитете, узајамне односе, који не би били искључиви у односу на остале економске доктрине. По Д. Вилеју, при избору једне економске доктрине, не треба се само ставити на догматичку или теориску тачку гледишта. Економија тржишта није увек постојала, вели он. Економска мисао ко-

joј су привржени многи католици носи обележје предкапиталистичке епохе. У данашњим условима координација у привреди може се извести или преко тржишта или преко плана. Према томе, формула коју усвајају многи католички мислиоци „ни капитализам, ни пла-низам“ не значи ништа и лишена је конкретног историског значаја. Вилијеова аргументација да католици треба да буду консеквентни са собом и да увиде особине економског либерализма, као и понека друга његова доктринарна излагања, иако су плод рада једног ерудите, биће подвргнути оправданој критици од стране економских теоретичара. — *Jean Mouly: De la firme et de ses comportements*. Полазећи од једне дефиниције коју је дао професор Франсоа-Перу, писац наводи да се појам фирме изградио око централне личности, предузетника. По традиционалној теорији изучавање фирме и њене политике своди се на изучавање предузетника и његових односа. Та врста студија, по правилу, не треба да буде ни под каквим спољним то јест вантржишним утицајем, пошто се сматрало да ти утицаји нису били економске природе, те према томе они су били занемаривани. Позивајући се на обимну литературу по томе питању, поглавито англо-саксонску, писац је дао нову дефиницију фирме, на основу којих изводи многобројне закључке, од којих ваља поменути нову класификацију фирми према природи групе и јединица које узимају учешћа у изрази плана фирме. Ова кратка анализа не само да је интересантна због своје оригиналности, већ и по томе што на нови начин расветљава један врло сложен проблем.

M. J. Ж.

REVUE HISTORIQUE DU DROIT FRANÇAIS ET ETRANGER, Paris, 32e année, No. 3, 1954 — J. Ph. Levy: *Les stipulations de garantie contre l'éviction dans la vente romaine*. Аутор са незнатним модификацијама заступа владајућу теорију да између двеју стипулација за заштиту купца од евикције, *stipulatio duplae* и *stipulatio rem habere licere*, постоји разлика једино у погледу износа који се продавац обавезује да плати. Претежни део чланка сачињава полемика са аргументима Ch. Saumagne-а, изнетим у једном ранијем чланку у прилог тези да између поменутих стипулација постоје битне разлике и у условима примене и у основу плаћања. Писац признаје да је ова последња теза ванредно добро разрађена на основу богатог изворног материјала и да садржи много логике, али сматра да је метод рада понекад неуобичајен, закључци сувише смели а граматичка тумачења текстова неодржива, тако да цела конструкција остаје недоказана. — J. Prætor: *Etude préliminaire sur les sources et la composition du „Livre des Assises“ des Bourgeois*. Писац доказује да је у Латинском царству у Цариграду приватно право почивало на римском вулгарном (посткласичном) праву. Званична или полузванична збирка из прве половине XIII века „*Livre des Assises*“ рађена је по узору на француско провансалско право, али у њој постоје и елементи узети из сириског и италијанског обичајног права, као и из обичаја домаћег византиског становништва. — Et. Delcambre: *La psychologie des inculpés lorrains de sorcellerie*. На основу документације коју пружају многобројни записници са процеса оптужених вештица писац се упушта у психологију маса и појединаца у XVI и XVII веку и покушава да објасни држање оптужених. Различито реаговање на мучење и фантастичне оптужбе, почев од потпуног одрицања па до признања комбинованог са новим самооптужбама може се разумети, према чланку, једино ако се поступци не оцењују према концепцијама савременог човека, већ се води рачуна о дубокој религиозности и мистицизму средњовековних Француза. —

M. Duval: „*Le forestagium*” en Bretagne. У чланку су описана права и дужности шумара у феудалној Бретани XIII—XVIII века.

No. 4, 1954 — F. Pringsheim: *L'origine des contrats consensuels*. Питање настанка консенсуалних контраката као специфично римске творевине познати романиста разматра на примеру претварања купопродаје из посла где се непосредно обавља предаја ствари и исплата цене у неформални контракт са синалагматичним обавезама. О постанку *emptio-venditio* постоје четири теорије: из реалног контракта, по угледу на неформалне уговоре које је склапала држава, из двеју стипулација и из неформалног споразума који је претходио мандипацији. Писац се опредељује за ову последњу теорију, дајући јој нова објашњења и нови смисао. Претходни споразум странака који је постојао код мандипације као несвесни правни мотив, извукла је на светло дана римска јуриспруденција онда, када је мандипација претворена у апстрактни правни посао, дакле из купопродаје у обичан акт за преношење својине, признавши је као каузу мандипације *nummo uno*, а затим за утужив правни посао чак и онда када није везана ни за какву одређену форму. Узора за овако рану одлуку, односно за стварање категорије консенсуалних контраката у страним правима није било. Аутор посебно истиче улогу римске *fides* и доказује да се она суштински и по последицама разликује од грчке *pistis*. Грчки допринос је био сасвим посредан и састојао се у томе што су Римљани у грчким философским школама научили да апстрактно мисле и систематски резонују, а с друге стране, што су поштовањем трговачких обичаја научили да се држе уговора још пре увођења консенсуалних контраката. На те трговачке обичаје мислили су римски правници, када су говорили да је установа консенсуалних контраката узета из *ius gentium*-a. — J. N. Lambert: *La très ancienne succession romaine interprétée d'après le droit comparé*. Теорија изнета у овоме чланку изискује много проверавања и објашњења, тако да ју је и сам аутор назвао „радном хипотезом”. Полазна тачка је необична и доста нејасна концепција структуре генса и најстаријег итали-келтског система сродства, изложена у једном ранијем ауторовом чланку који нам је најалост неприступачан. Тумачење речи *heres* даје се према старој индоевропској речи *ghe(i)* — бити лишен нечега; *heres* би било лице издвојено од генса и лишено заједничке гентилне имовине. Писац сматра те две концепције за доказане и покушава да прикаже еволуцију дојма *heres*-a из најстаријег периода где *heres* добија у виду *heredium*-a парче земље да би се, јер је изашао из породичног колектива, могао исхранити, у наследника имовине из доба Закона XII таблица и доцније. Из тога аспекта писац истовремено посматра и стварање приватне својине на земљи. — I. Zajtay: *Le registre de Varad. Un monument judiciaire du début du XIIe siècle*. Варадски регистар је значајан правни споменик из прве половине XIII века који садржи 2 предговора и 389 забележака црквеног суда у Вараду о парницама и ванпарничним споровима лаика, вођеним, у складу са тадашњим судским поступком, делимично или у целини пред тим судом. Он пружа драгоцен материјал за проучавање судског кривичног поступка (ордалије) и приватноправних односа појединаца тога доба. У чланку се даје историјат и садржина Регистра. — G. Le Bras: *Manuscrits scandinaves des droits savants*. Писац даје предлог рукописа канонског и римског права у великим библиотекама у Скандинавији. — J. Richard: *Les listes de seigneuries dans „Le livre de Jean d'ibelin”*. *Recherches sur l'Assebebe et Mimars*. На основу изворног материјала описани су величина и границе појединих феуда у Латинском царству у Јерусалиму почетком XII века.

RIVISTA INTERNAZIONALE DI SCIENZE SOCIALI, Milano, Vol. XXV, Fasc. VI, Novembre-Dicembre 1954. — G. Carpano: La teoria generale del commercio estero di Antonio Genovesi. — F. Oules: L'imposta diretta sul reddito e l'imposta generale sull'entrata alla luce della concezione keynesiana. — F. Vito: Ordinamento tributario e sviluppo economico. — L. Ancona: Tendenze attuali degli studi sociologici negli Stati Uniti d'America. — G. C. Mazzocchi: Il risarmio d'impresa negli Stati Uniti: a proposito di una recente pubblicazione.

Vol. XXVI, Fasc. I, Gennaio-Febrero 1955. — F. Vito: Considerazioni metodologiche intorno allo studio degli „stati di tensione sociale“. — A. Predetti: Su i criteri di priorità degli investimenti nei paesi arretrati. — E. Paterlini: Il mercato comune del carbone e acciaio e la posizione dell'Italia. — A. Benedetti: La politica contemporanea della sicurezza sociale. — G. Conserva: L'evoluzione della teoria del monopolio. — G. Giorgi: Alcuni aspetti sociologici della meccanizzazione agraria e dell'industrializzazione.

SCIENCE AND SOCIETY, New York, Vol. XIX, No. 1, Winter 1955. — M. A. Jaspán: Race and Society in South Africa. — L. S. Williamson: An Approach to the Interpretation of Dreams. — Peter Alt: The Poverty of Welfare Economics.

SWISS REVIEW OF WORLD AFFAIRS, Zürich, vol. IV, No. 10, January 1955. — Urs Schwarz: The Rearmement of Germany. — Reto Caratsch: The Constitution-Reform in France. — Salomon Wolff: Two Years of the Coal and Steel Community. — Walter Bosshard: Journey to Peking.

No. 11 February 1955. — Max Beer: The United Nations in Its Tenth Year. — Edwin Hurter: Germany's Financial Defense Contribution. — Friedrich Wlatnig: Austrian Roundup. — The „Neue Zürcher Zeitung“ Celebrates Its 175th Anniversary. — Salomon Wolff: Expansion Without Inflation-Three Years of Currency Stability in France.

No. 12, March 1955. — Albert Muller: The Experiment Mendès-France. — Franz Borkenau: The Struggle for Power in Moscow. — F. E. Aschinger: From an Economist's Journey to Egypt. — Eduard Gruner: Irrigation and Hydroelectric Planning in the Middle East.

THE TWENTIETH CENTURY, London, vol. CLVII, No. 935, January 1955. — Reginald Paget: What sort of an Army will Germany have? — Erwin Hasselmann: Germany's Desperate Dilemma. — Sander Vanocur: The Fleishpots of Berlin. — G. L. Arnold: Germany — Yesterday and Tomorrow.

No. 936, February 1955. — Graham Hough: Old Western Man. — M. J. C. Hodgart: In the Shade of the Golden Bough. — Barry Supple: The Cold Crusades. — John Allen: In Defence of Uncertainty. — Noel Annan: People. — Robin Marris: An Economist's Challenge. — D. W. Brogan: Europe 1955. — David Daiches: A Cambridge Dialogue. — Allendale Sanderson: After the University?

No. 937, March 1955. — Margaret Masterman: Belief Without Strain. — Rev. E. L. Allen: A Christian's Humanism. — Richard Lowenthal: Stalinism Without Stalin?

WELTWIRTSCHAFTLICHES ARCHIV (Zeitschrift des Instituts für Weltwirtschaft a. d. Universität Kiel), 1954, Bd. 73, Heft 2. — Dr. Andreas Paulsen: Zins und Systemgleichgewicht — Die Entwicklung des Problems bei Wicksell und Keynes. Аутор усваја разлику између номиналне (монетарне) камате и реалне („природне“) камате. Док прва означава однос између „садашње“ и „будуће“ куповне моћи новца, друга изражава реалан однос, однос између „садашње“ и „будуће“ вредности дебара. Класична концепција економске равно-

теже, коју по аутору најбоље изражава Сејова теорема, полази од тога да реална камата претставља примарну категорију која приморава номиналну камату на усклађивање са њом. У новије време активна улога је дата монетарном феномену. Тако су настале две теорије камате — монетарна и реална, од којих свака има за основу парцијелну анализу засновану на *ceteris paribus* — претпоставкама. Реална теорија искључује активно деловање монетарног феномена, а монетарна елиминира активну улогу реалних фактора. Укупна анализа мора узети у обзир оба момента. Аутор сматра да Виксел претставља теоретичара који наставља класичну, реалну интерпретацију теорије камате. Насупрот њему, Кејнз је заступник монетарне теорије камате која има за основу другу равнотежу система, супротну Сејовој реалној равнотежи. Оба аутора раде претежно компаративно — статички иако су им проблеми динамички. Основно питање које третирају је везано за проблем претварања новчаних уштеда у реални капитал. Притом они испитују услове односа између штедње и инвестиција у оквиру једне привредне равнотеже засноване на пуној запослености фактора. — *Dr. Heinz Haller: Wirtschaftstheorie und Wirtschaftspolitik*. Док се у природним наукама може говорити о теориским и практичним истраживањима и на основу тога се може извршити одвојена класификација наука, овакав критериј се не може узети за разграничење економске теорије и економске политике. Привреда, по својој природи, претставља феномен везан за политичку активност и не може постојати економска теорија независна од проблема и мера привредне политике. У развоју економске науке аутор разликује четири фазе у којима се однос између економске теорије и економске политике поставља различито. Док у првој фази везаној за меркантилистички период економске мисли економска теорија у модерном смислу и не постоји, друга фаза је везана за постављање модерне економске теорије од стране класичне школе. Теориска истраживања су настала у тесној вези са привредно-политичким питањима. Следећу фазу претставља „научни“ период, чији је најеминентнији претставник В. Парето сматрао да научник „хоће да упозна, да сазна, и ништа више“. Однос према практичним циљевима теориских истраживања је изразито негативан. Последњу фазу претставља савремени период у коме се повезаност теориских испитивања са практичним циљевима никад не ставља под питање. У овој фази могу се разликовати различите концепције тог односа. Док је по једнима задатак економске теорије да научно изради „најбољи“ економски систем, с тим што ће економска политика показати механизме државне контроле за обезбеђење остваривања тог система, друга варијанта се заснива на интервенционистичкој концепцији. По њој је задатак економске теорије сложенији и тежи, јер она мора да установи економске међузависности које претстављају основу за једну систематску и перманентну интервенцију. — *Dr. Waldemar B. Hasselblatt: Industrieproduktion und Rohstoffzufuhr*. — Аутор прати кретање индустриске производње и увоза сировина у једној земљи и констатује да ово кретање није увек једносмислено. Однос компликује постојање стокова сировина који могу у односу на тражњу увозних сировина имати улогу акцелератора, а некад могу бити основа за јако изражену привредну шпекулацију. У другом делу чланка аутор примењује своје закључке на однос индустриске производње и увоза сировина у Немачкој и показује како између кретања ових економских комплекса постоји данас у Западној Немачкој значајно отступање. — У прилозима *Dr. Herbert Weise* излаже проблеме реформе енлеског пореза на доходак.